

O'zingni angla!

Hurriyat

Mustaqil gazeta

Gazeta 1996-yil dekabrdan chiga boshlagan • Elektron manzil: gazhurriyat@mail.ru • www.uzhurriyat.uz • 2020-yil 2-dekabr, chorshanba • № 43 (1207)

ЎЗБЕКИСТОН УЧИНЧИ РЕНЕССАНС ОСТОНАСИДА

Энг асосийи, фарзандларимизнинг истеътдод ва қобилияти, эзгу интилишларини тўлиқ рўбга чиқариш, ижтимоий фаолигини ошириш, ҳаётда муносиб ўрин эгаллашларни учун барча имкониятларни яратиб бериш бундан бўён ҳам Ўзбекистонда давлат ва жамиятнинг бош мақсади булиб қолади.

⇒ 3-бет

ДАЛА ШИЙПОНДАГИ ГАЗЕТА ТАХЛАМЛАРИ

Босма нашрлар қандай давр, мафкура бўлмасин, зиё ташувчи, маърифат улашувчи восита бўлган. Миллатимиз зиёлилари шу соҳада тер тўкиб меҳнат қилишган, халқимиз маънавияти юксалиши, миллатимиз уйғониши учун бор куч, салоҳиятларни ашмаган.

⇒ 4-бет

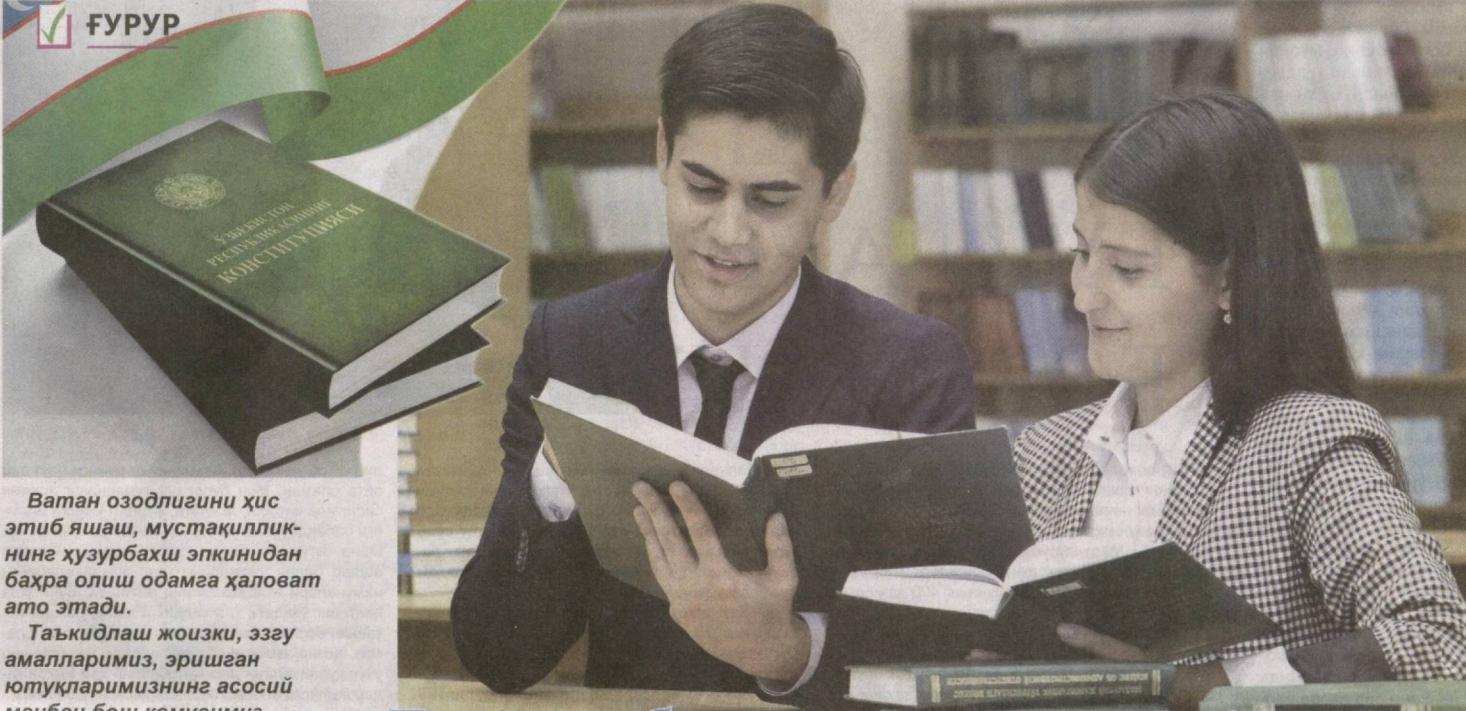
"БИРОР НАШРГА ОБУНА БЎЛГАНМАН, ДЕЯ ОЛМАЙМАН..."

Чиндан ҳам китоб ўқишни жуда яхши курман. Аслида, китоб мутолааси бу ҳар бир инсоннинг, айниқса, ижодкорман деганинг, севимли машгулоти бўлиши керак. Сабаби, китоб инсоният тарихида кашф этилган ихтироларнинг буюги, қадриси. Замонлар ўтса-да, ўз ўрнини ҳеч нимага бўшатиб бермаётir.

⇒ 8-бет

ФУРУР

Ватан озодлигини ҳис этиб яшаши, мустақиллик нинг ҳузурбахш эпканидан баҳра олиши одамга ҳаловат ато этади.

Таъкидлаш жоизи, эзгу амалларимиз, эришган ютуқларимизнинг асосий манбаи бош қомусимиз — Конституциямиз эканлиги маълум. Бош қонунимизда ҳуқук ва эркинкларимиз қафолатланганлиги тараққиётимизга мустаҳкам пойдевор бўлиб ҳизмат қилишига шубҳа ўйқ. Кейинги ўйларда Бош қонунимизнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини, унинг ҳәётимиздаги ўрни, қадр-қимматини теран англаётган юртимиз аҳлининг Бош қомусимизга бўлган ҳурмат-эътибори янада ортаётгани сир эмас.

Тенглик, бағрикентлик, эркинлик асоси

28 йилдирки, Конституция кунини катта байрам сифатида нишонлаб келамиз. Ҳаммамизга маълум, собиқ иттифоқ даврида Конституцияни юзаки қабул қилардик. Чунки, у мамлакатимиз мустақилларни эътироф этмасди. Бунинг устига, "марказ"нинг ягона мафтағига ҳизмат қилиларди. Бу ҳужжат қачон қабул қилинган қонун ҳуқуқатларни ҳар гал юртимиз аҳлига янгидан-янги имкониятлар эшигини очиб, манфаатларимиз рўбга чиқиши, ташаббуслар қанот ёзиши, ўз салоҳиятимизни налоён этишига суръян бўлаяти.

Истиқол түфайлигина ҳалқимизнинг хоҳиши-иродасини ўзида ёрқин акс этирган

мустақил мамлакатимизнинг асосий қонуни яраттиди. Энди ҳар биримиз Конституция — баҳтимиз қомуси, дея улуглашга ҳақлими. Эътибор берсангиз, Конституциямизнинг ҳар бир моддаси, банди юксак инсоний туйгуларни ўзида мужассам этади. Эзгу-фазилатлар ўз аксими топади. Энг муҳими, Бош қомусимиз асосида қабул қилинган қонун ҳуқуқатларни ҳар гал юртимиз аҳлига янгидан-янги имкониятлар эшигини очиб, манфаатларимиз рўбга чиқиши, ташаббуслар қанот ёзиши, ўз салоҳиятимизни налоён этишига суръян бўлаяти.

Мустақил ва суврен давлат сифа-

тида шаклланиб, тарихан қисса фурсатида жаҳон ҳамхамиятидан муносиб ўрин эгаллаган жонахон Ўзбекистонимиз бугунги кунда тенглар ичра тенг бўлиб, жадал ривожланадиган, ўз келажагини барпо этаётган курдатли мамлакатга айланбормоқда. Ҳалқимизнинг юксак тафакури, давлатчилик асослари, умуминсоний қадриятларни ўзида исфода этган Конституциямиз бундан кейин ҳам оламшумул ютуклар сарн илдан қадам ташашимизга асос бўлади.

Жамолиддин НАЖИМОВ,
хуқуқшунос.

ЎЗЛИК

ЧИНАКАМ ЕТАКЧИ ХАЛҚ МАНФААТЛАРИНИ ЎЙЛАЙДИ

ёки Лидернинг сиёсий имижи ҳақида

Кишилик жамиятининг ижтимоий-тарихий, ҳуқуқий-сиёсий жараёнларида сиёсий раҳбар-етакчи ўз мамлакати тараққиёт ўйларини ҳар жиҳаддан белгилаб беради, ҳалқни майнар максад ёвазифалар атрофида бирлашитиради.

Бундан қарийб юз ўти бурун жаҳон тараққиётининг ижтимоий-сиёсий бошқарми соҳасига уни таҳлили ўрганувчи имижология шимий-назарий ўйналиши кириб келди. Имиж-инженерларни "stage" сўзидан олинган бўйиб, образ, тасавир, таъсевур маъноларини ифодалайди. У сиёсатчи, раҳбар, етакчи (пидер) ёки жамоавини таҳқиличи (эксперт) томонидан бахозида ўйланадиган янги ўйналишга айланганни эътироф этиши керак. Сиёсий имиж, сиёсий фаолият билан шуғулланувчилар (сиёсий партия, жамоа ва бошқалар)нинг бошқарши ишларига бериладиган баҳо ҳамда билдирилайдиган фикри анлатади.

Хозирги даврдаги талаб даражасида етакчининг сиёсий имижини мухтарам Президент Шавкат Мирзиёев тимсолида тасавур этиб, ўзимга ибрат тимсоли килиб олганман. Шундай бир пайтда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоси, иктидори сиёсатшунос Қудратилла Рағибовининг "Халқ сўзи" газетасининг 2020 йил 29 августдаги "2020 – миллатни улгайтирган йил" мақолоси айнан етакчи сиёсий имижини баҳоловчи, фикр билдируви мезон эканлиги амин бўлдим.

Гарни Бухорода содир бўлган шиддатли шамол, Сардоба тошкенин, кейин Сўнъ воқеалари кетма-кет рўй берган бўлса-да, Президент қатъяни, ҳалқ билан мулоқоти-маслаҳати ўз таъсирини кўрсатди. Фалокатта қарши курашда бутун Ўзбекистон ҳалқи бирлашиди, кўшни давлатлар ҳам қараб турмади...

Қудратилла Рағибов ҳам ўз вақтида сиёсий имиж тўла-тўқис, тўлиб тошган давлатимиз раҳбарни шикоатини юракдан эътироф этади. Муалиф шундай ёзди: "Очик айтсан, мен ўша гала-говур, бутун дунёни тўзгитиб ташласан, айттилган гап беш дақиқадан кейин аслига тўғри келмайдиган, тўғри карорга келиш юздан бир фоизга тенг кезларда Президентни қайта-кашф этдим.

ОБУНА - 2021

Мен нима учун "Hurriyat"ни ўқийман?

Компьютерга: "Кўллукдан белинг синмаганига қўйилман!", деб ёзib кўйганинга анча бўлди. Шаҳар ва қишлоқларимиздаги корхоналар, дўйонлар, машини хизмат кўрсатувчи масканларнинг номлари хориж, хусусан, инглиз ва бошқа Оврўпо тилларида ёзиладиган, радио ва телевидениеда намойиш этилаётган эшиттириши ва, кўрсатувлар, уларнинг "шов-шув" (шоу) лари, тақдимотлари (рекламалар) аллақандай кўлукни тешиб, тилини синдирувчи (бўлмаси тил ҳам синадими?) сўзлар билан аталаётгани кўп қатори мени ҳам анчадан бўён ўйлантриб келарди.

"Маданиятдан орқада қолган бўлсангиз, биз айбордорми?" — дегишингиз мумкин. Аммо ўз тилин турганда ўзга тилдан пано тошиш маданиятмикин? Юз эллик йил бир тилга қўллук қилдик, яна куллумки? — демокри здим...

Лекин "Hurriyat"нинг янги сонини ўқиб, севинганимдан дўлтимиз осмонга отдим: тилимнинг учида турган юқоридаги гапларни ўз саҳифасида батафсил ёритиди.

Албатта, бу борада баҳслашадиган жиҳатлар ҳам бор дерсиз. Мен жойларнинг ўрни, ҳалқ турмушидан келиб чиқибномаланган тарихий атамаларга худа-бехуда тегинавермаслини, поэм, деб ўйлайман. Зотан, номлар ҳам ҳалқ хотирасидир. Мазкур газета жамиятнинг ижтимоий-сиёсий ҳәётидаги катор долзар муммаларни кўтариб чиқабтани билан бошқа нашрлардан мутлақо ахрарлиб туради. Турида, ютуқлар чўнгтагимизда, муаммони эса четдан келиб бориб ёймайди. Матбуотимиз бу борада маёб бўлиши зарур.

"Hurriyat" ана шундай ўз номига муносиб, ҳалқнинг дилидагини тилига, тилидагини ўз саҳифасига чиқардиган Нашр! Ўқиладиган Газета!

ШУНДАЙ ДЕДИ

Абдуҳаким ХАДЖИБАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Соглини
сақлаш вазiri:

Дунё бўйича йигирмага яхин компаниялар коронавируста қарши тадқиқларнинг учинчи фазаси устида иш олиб боришига тайёрларни кўришиб. Хитойнинг икки компанияси ва Россиядан "Sputnik V" вакцинасини ишлаб чиқарувчи компанияси бизга мурожаат билан чиқди. Китой компанияридан бирни бепул асосда бизга клинигни синовларнинг учинчи фазасини ўтказиш учун 6 000 доза препаратни тақдим этишини таклиф этмоқда. Хозирда ушбу тақлиф қабул қилинган ва Хитой вакциналари науманлари мамлакат фармакүмитасидан зарур синовлардан ўтказилмоқда. Ушбу синовнинг якуни бўйича учинчи фаза синовлари одамларда бошланади.

ЮЗМА-ЮЗ

Муродбой ОЧИЛОВ:

“ЭТИК КИЙИБ ЗАҲКАШ БЎЙЛАРИГА БОРАМАН”

Иш яқунланадиганда ҳар биримиз беихтиёр ортига сизга бирор тарбија ўтади. Ўнда бажарилган ишлар билан бир қаторда, ният қилиб юракка тугилган, бироқ қила олмаган ишларимизни ҳам кўздан гечирашади. Бироқ бу бизнис ортга чекинимизни учун асос бўла олмайди. Чунки юракда ҳарорат бўлса, бас! Хоразм вилояти Гурлан туманинни муродбони Муродбон Очилов билан сұхбатлашар эканмиз ана шу тўйгуларни бошдан кечирдик. Давлатимиз раҳбарни каштга синон билан қарашади.

— Ассалому алайкум, келинг сұхбатимизни яқиндан охирига етган пахта терими ҳақидаги фикрларингиз билан бошласак. Бу йил ийғим-терим ишлари ва унга муносабат қандай бўлди?

— Туманимизда 2020 йилда 11259 гектар майдонга пахта экилиб, давлат пахта сотиш режаси 34900 тонна қилиб беглиланган эди. Биз 39381 тонна пахта топшириб, режани 112,8 фоизга бахардик. Бу йил пахтани ким терди, ҳалқ терди. Чунки моддий рабат кўнгилдагидек бўлгандан кейин ҳалқни дала мажбуран эди чиқиш учун асос қолган ўйқ. Теримчиларга 41 миллиард сўм пул тарқатиди. Олдинлари ҳалқни, мактаб болаларини далага олиб чиқиб ҳам пахта режасини бажара олмаганимиз. Бу йил эса бюджет ташкилотлари ўзлари "Биз ҳам пахта теримига хисса кўшайлик" деган ташаббус билан чиқидilar.

Пахтани териш, қайта ишлаш, иш қилиш бор. Буларнинг ҳаммаси Худо хоҳласа, Гурланнинг ўзида амалга оширилди. Якунда тикив тизими иш бошлайди. Бу эса эргага гурланларнинг иш билан банд этади, дастурхонни тўкин, ризқини бутун қилади деган умиддамиш.

Шавкат МИРЗИЁЕВ:

Бугун чексиз ифтихор билан айта оламизки, донишманд ҳалқимизнинг узокни кўра олиши, бирдамлиги ва фидойи меҳнати билан барча синовлардан муносиб ўтиб келмоқдамиш.

(Президент Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси мустақилларнинг йигри тўкизиллигига багишишган тантанали маросимдаги нутқидан)

Гурлан туманинни ҳақида қисқача маълумот: Гурлан туманинни Шимолида жойлашган бўйиб, 1926 йил 29 сентябрдан ташкил этилган, худуди 447,4 км.кв.ни ташкил киласди. Туманинни шарқий қисмидан Амударё ўтади. Жанубий томони Янгибозор, тарбий томони Шоётар, туркманистонине Тозабозар, қардош Коракалпогистоннинг Амударё туманинни билан чегароди. Вилоят маркази — Узарчи шахридан 36 км, Шоётар туманинни 15 км. масофада жойлашади. Ахоли 148,5 минга кишини ташкил этиди. Туманда 9 та фуқаролар йигини, 39 та аҳоли пунктни, 50 та маҳалла маёждид. Маркази — Гурлан шахрчаси.

Табиати. Рельефи бирор паст-баланд тектисликдан иборат бўйиб, шимолий-гарбий-кўйик якъор. Иклими континентал. Июлини ўртача хаво ҳарорати 26–28°, январни –6°. Йиллик ўртаси 4100 мм. Туман экзиптиларни Кўлчобайарна, Кўёткўнирот, Дарёлик, Асён, Тўқонар

ЧИНАКАМ ЕТАКЧИ ХАЛҚ МАНФААТЛАРИНИ ЎЙЛАЙДИ

ёки Лидернинг сиёсий имижи ҳақида

Қарийб қирқ ўнга яқин өнма-ён
кориб, ши тартиби, қобилияти ва
фавқулодда истеъоди қирралари
нини яхши биламан, деб ўйлаганим
бекор экан.

Президент Мирзиёев ўша оғир дамларда, кулфат ега фалокат устимизга ёпириш келган дамда мен билган Шавкат Миромоновичдан юз карга кучли, матонатни ҳамда ирадали, ҳалқи учун, эли учун жонин беришга табер бир ёккур ағсановий Ватам ўлонидай кўз олдидам намоён бўлди. Албатта, бу муроҳазаларни вижданга бор, бўлаётган воқеа-ҳодисаларни кўриб турган ҳар қандай одам тан олади? Ҳа, бу ерда ортиқча сўзининг ўзи йўқ. Айни пайдай оқил сиёсатчи сифатида ўз имижини юксакликка кўтари. Ўша кунлари бу жуда керак эди. Чунки донишманд сиёсатчи узоқни кўра билиши айни муддаодир.

Шу боис ҳам жамият ва давлатни бошқариш, давлатчилик, фуқароларро муносабатларни ўлга кўйиш, тараққиётнинг стратегик мақсадларни ишлаб чиқиши ҳам рёбига чиқарши учун етакчи сиёсий имижининг фаолигини ошириб боради. Сиёсий имиж ушбу мақсад ва зиғифаларга баҳо бериш мезони, ўлновидир. Бундай шароитда юксак даражада сиёсий-ахлоқий фазилатларга эга бўлган етакчи ҳалқ манфаатларига хизмат қилиши зарурлигини унутмайди! Сиёсат ахлоқни мутлақа рад этмайди.

Ахлоқий принциплар етакчи сиёсий имижи фаолигига юксаклик, инсонийлик баҳш этади. Ахлоқий жиҳаддан ноҳор лидернинг сиёсий имижини юкори бўлмайди. Аристотелнинг "Сиёсат идеалда ахлоқнинг тармогидир", деган таъкидни унтумайлик...

Энди миллатни улгайтирган йилга қайтайлик. Ўша оғир кунларда иши тез в тўғри ўйла гўлида олишида давлатимиз раҳбари алоҳидаги жонбозлик кўрсатди. У жуда кўн марта Сардор бада, ҳалқ ичидаги бўлди. Бухорога ҳам ташриф буюрди. Қаёрга Шавкат Миромонович бормасин, ўша ерда осойишталор ва тезкорлик билан ишни битирашга ҳамма сафарбар бўлди. Ўзбекистонинг бундай оғир аҳворга тушшанинг илтаган, бундан чиқиш стратегиясини, ёнг мумхими, тўғри ҳамда тез самара беруви ўйлани. Президентимиз топа олгандан кўпчилик, ҳатто ҳалқаро эксперлар ўз ҳайратларни яширилди.

"Демак, холис ва адолатли айтганда, кечмиши фалокат ҳамда фохидалар мамлакатимиз етакчиси ҳар қандай мушкул вазиятида ҳам жиловни кўлга олиб, эл-ортги оғирини енгил қилиш учун курашиши, фавқулодда ҳодисаларга зудлик билан ечим топишига кодир стратегик, прагматик сиёсатчи эканни намоёниш этди", - деди моҳир жамоат арбоби ва сиёсатчи Кудратилла Рағимов.

Шундай қилиб, етакчи сиёсатчининг сиёсий имижини унинг ўз сўзи устидан чиқиши, берган вазиғасини бажарниш, жамият манфаатларни ифодалочи дастурлар ишлаб чиқиб, уларни ёхтаға жорий этиши билан қатъий равишда ажралб туради. Сайловчилар билан сайлововолди учрашувларида берилган вайда-

лар бажарилиши лозим. Акс ҳолда, фуқаролар тарзи орада алданнанини сезиб қолса, номзода ишонмай кўяди. Тажриба шуни кўрсатадики, фуқаролар сиёсий етакчилардан жамиятда адолов, эзгулик ўрнатишни, осоишташа ва фарон турмушга эришиш учун чора-тадбирлар ишлаб чиқиши сўрайди.

Дарвоже, етакчининг сиёсий имижи ушбу вазифаларнинг тўла бажарилиши пропорционал тарзда шаклланниш хусусиятига эгадир. Улар томонидан муммаларни ўрганиш жараёни бир томондан, мамлакатда шаклланнаётган сиёсатносилик фанини бойтади, ривоҷлантиради, иккинчи томондан, қадрларни ташлаш ва жой-жойига қўйиш технологияларни яратади.

Етакчининг сиёсий имижидаги иккичи мухим элементи фарқлаш лозим. Биринчиси, унинг мазмун-моҳияти билан болглиқ бўйлиб, муйян тизимларга бирлашадиган қарашлар, қадриятлар ва туйтуларни ўз ичига олади. Бу тизимларни тасвиғлаш учун гоявий-мағфуравий ёрликлар ишлатилади. Жумладан, инсона либерал ёки демократ деб тасвиф берилганда, гоявий-мағфуравий андозаларга мувоғиф келадиган сиёсий ғоялар тўлламиши, йигиндинси тасаввур қилишимиз мумкин.

Иккинчиси, сиёсий онг ва тафаккур услуги орқали обрўга эга бўлиш (когнитив услуг), сиёсий муроҳазалар хусусияти, тизимидир. Ишчиликни ўзусулидир. Уларни таҳлил қилиш жараёнида ёки бу партия лидерининг шахси ёки гоявий-мағфуравий нуқтадан назарига кўра, кўпроқ сиёсий ташкилотлар ёзлон қўлган муйян максадлар ва қадриятлар ётиборга олинид.

Хулас, мамлакатимиз мисолига оладиган бўлслак, етакчининг сиёсий имижи ўта юксак бўлмагандаги ҳозирги янги ўзбекистонинг жаҳон ҳаммакиатидаги муносаб ўрнини таъминлаш ўрнига, аksинcha, уни пасайтирган бўларди.

Бугунги кунда кўриб ва билиб турибмиз жаҳон саҳиҳи давлатимиз Раҳబарининг ҳам, ўзбекистонизнинг ҳам обрў-этибори тобора токсанлиб бормоқда. Бу эса табиий, юртимиз икти-содиётининг, маданиятининг, кўйнинг, барча соҳаларнинг ривожланниб бораётгани туфайли.

Албатта, юртимизда ўзига яраши муммалар ҳам ўйк эмас. Лекин узоқ йиллар давомидаги тўплумни қолган ҳамма нарсани бир пасда бартарап этишининг имонкин борми? Имкони бўлганида бирорта камчиллик, муммалонинг ўзи қолмаган бўлар эди. Шундай экан, ўйлаб, фикр болишига суняниб шунни тан олишимиз жоизи, дунёдаги энг ривожланган давлатларда ҳам ҳамма нарса "олам гуллистон" бўлмаганидек, ҳамма ҳам "жаннат" да яшаётгани ўй. Таъбири жоиз бўлса, сўнгги 4 йил давомидаги мамлакатимизда олиб борилган ишлар бир неча ўн йилникларда ҳам амала ошмаганди эди. Бу хоҳ сиёсатда бўлсин, ҳоҳ иктиёдидетди.

Янги ўзбекистонинг ёртаси ойдин. Ҳақли равишда Учинчи ренессанс остоносидамиз десак, сира муболага бўлмас. Карим НОРМАТОВ, тарих фанлари доктори, профессор.

Халқимизда "Яхши дам — меҳнатга ҳамдам", деган ҳикматли гап бежиз айтилмаган. Пандемия шароитида "Ўйда колина!" шиорига амал қўлан нуронийшлар, хотин-қиз ва ёшлар учун мамлакат миқёсига ўтказиладиган "Янги ўзбекистон — янгича дунёқараши" маънавий-маърифи тадбирлари айни мудда бўлди.

Сурхондарё вилоятининг Жарқўргон туманида бўлиб ўтган тадбирда республика ишчи гуруҳи аъзолари, эл севгани санъаткорлар, шоир ва ёзувчилар, олимлар, педагоглар, ёшлар ҳамда оммавий аҳборот воситалари ходимлари иштирок этди.

— Бундай учрашувларни маҳалламиз аҳли сонигин қолган экан, — деди "Гулистон" маҳалла фуқаролар ўйгини раиси Саодат Норуҷева. — Биз пойтахтимиздан келиб, маҳалламиз аҳлига байрамона кайфийт улашадиган таъминимизда.

— 220 минг нафардан ортиқ аҳоли истикомат қиладиган бизнинг Жарқўргон туманида 66 та маҳалла бор, — деди "Дўстлик" маҳалла фуқаролар ўйгини раиси Шуҳрат Эшқобилов. — Туманимизда сунгти йилларда

маънавий-маърифи тадбир ўюштириб, эл олқишини олпайдиган вилоятимизда мустаҳкамлигидаги мурасада ишлаб чиқарни бўлди. Шу бахорада махалламиз фуқаролари тадбир доирасида ташкил этилган ярмарка ва турли кўргизмалардан баҳраманд бўлишишоқда.

Жарқўргон аҳли пойтахтдан келган таниклини хонандадар Бекзод Ҳақиқиев, Мардон Мавлоновларнинг хонищларини, тумандаги 28-мактабнинг 10-сифн ўқувчиси, опера санъати бўйича вилоят ва республика танлови голиби Сарвоноз Ўрково тумонидаги ижро этилган арияларни алоҳидаги олишиб билан олди. Сафар ОМОН, "Нургита" мухобiri.

Сурхондарё вилоятининг Гурланнинг Ҳаётида 31 маҳалла фуқаролар ўйгини фаолият кўрсатади. Шу жумладан, 43152 та хонадонда 144158 нафар аҳоли истикомат қиласиди.

Ўтказилган хатлов натижаларига кўра, "Аёллар дафтари"га киритилган хотин-қизларни иктиномий-хуқуқий жиҳадтан ва психологияларни ўрганиб кўллаб-куватлаш, касб-хунарга йўналтириш ва бандлигини таъминлаш масаласини самарали ташкил этиш юзасидан манзилли чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқи-

либ, аниқ вазифалар белгилаб олинган эди. Куни кечава ишлаб чиқарни таъминлашадиган хотин-қизларни иштасади, муносаб ўрнини таъминлашадиган хотин-қизларни иштасади.

Отабек АСЛОНОВ, Навоний вилояти.

Навоний шахрида 31 маҳалла фуқаролар ўйгини фаолият кўрсатади. Шу жумладан, 43152 та хонадонда 144158 нафар аҳоли истикомат қиласиди.

Ўтказилган хатлов натижаларига кўра, "Аёллар дафтари"га киритилган хотин-қизларни иктиномий-хуқуқий жиҳадтан ва психологияларни ўрганиб кўллаб-куватлаш, касб-хунарга йўналтириш ва бандлигини таъминлаш масаласини самарали ташкил этиш юзасидан манзилли чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқи-

2020 йилги ҳосил, йигим-териминг ғаллачалик, пиллачалик, шоличилик борасида ҳам жуда юқори марраларга эришганлигимизни мамнуннинг билан эътироф этаман. Чунончи, буниң замонида интизоми меҳнат тарзи, ўз ишига масъулнинг, жондилигидаги каби ишлаптар ётибди.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Энди бу одамни курсанд қиласидаги мавзу.

Чунки кейин йилларда интизомиши бошлагач, ҳалихори бирор тарзида интизомиши алоҳидаги кейин.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, бунарни замонида интизомини бўйича ҳам жараламишимизни ошириб бажардик. Яъниким, гурланниклар ҳар жабҳада ўзларининг бемисал даражада меҳнаткаш, фидойи, эпчил ва ишбильармон эканликларини замонида ишлаб чиқиши ўйни.

— Биз мана Гурлан туманига кела ғолганини кўйиб, қуончи, б

БУГУННИНГ ГАПИ

ЎЗБЕКИСТОН УЧИНЧИ РЕНЕССАНС ОСТОНАСИДА

ТАРИХИЙ ИЛДИЗЛАР ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН

“Биз Учинчи Ренессанс масаласини стратегик вазифа сифатида олдимизга кўйиб, уни миллый ғоя даражасига кўтармоқдамиз”.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Президентимиз Шавкат Мирзиёев раҳнамо- лигига Ўзбекистонда янги УЙГОНИШ ДАВРИ, яъни УЧИНЧИ РЕНЕССАНС пойдеворини яратиш асосий мақсад этиб белгиланди. Шунинг учун, аввало, Ренессанснинг тарихий илдизлари ва асосларини, Учинчи Ренессанснинг мазмун-моҳиятини ҳар биримиз чуқур англаб олишииз зарур.

Сўнгги даврда Марказий Осиё ва кўшини худудларда олиб борилган тарихиси, археологик ва этнографик тадқиқотлар мазкур минтақада қадимги Шарқ цивилизациясининг шаклланishi ва ривожланishi ўзига хос ўрин туғтаглигини кўрсатучи кўплаб ашёвий дашларни юзага чиқарди. Уларга асосланиб, “Марказий Осиё цивилизацияси”, “Ўрта Осиё цивилизацияси”, “Туроқ ёки Туркестон цивилизацияси” каби тарихий тушунчалардан илмиy тадқиқотларда кенг фойдаланилмоқда.

“Ренессанс” сўзи – французча “Renaissance”, итальянча – “Rinascimento” – қайта юзага келмоқ, янгидан туғилмоқ, қайта тирилиш, уйгониш – деган маъноларини аングлатади.

“Ўйгониш” истоҳио илк бор XVI асрда меъмор, мусаввир ва санъат тарихиси Жорж Вазари (1511-1574) томонидан Гарбий Европада буржуза мусо- батлари ривожланшининг дастлабки босқичи билан шартланган тарихий даврни тавсифлаш учун кўлланилган. Ушбу истоҳио юзига бирор бис билдиришган. Учун тарихий тушунчалардан илмиy тадқиқотларда кенг фойдаланилмоқда.

Тарих фанига “Мусулмон Ренессанси” тушунчаси таникли Австрия шарқшумоноси Адам Мец (1876-1946) томонидан ХХ аср бошпарида, янада анирги, 1909 йилда киритилган. Олим “Шарқ” атасини тарихий мазмунда иштабиб, бунда Урта ер денигиздан то Европа қўтасигача (субконтинента) бўлган юртларни ва бу худудларда IX-XII асрларда маданият юқсақларга кўтарилиганини кўзда тутган. Мазкур ўлаклар қадимий цивилизацияни бешигидир.

Собиқ совет даврида тарихи ва ўкув адабиётларида фақат Гарб Ўйгониш даври ҳақида гап борарди. Шарқдаги Ўйгониш жараёни ҳақида ёс ломлим дейилмасди. Чунки тарихи фанида европо-центризм гояси хукмрон, Гарб илгор, Шарқ қолоқ акидаси устувор эди. Ваҳоҳони, ўша даврда австриялик олим А.Мец, рус олими Н.Конрад, Шарқ Ренессанси ҳақида холосина фикрларни билдиришган. Ўзбек олимларидан И.Мўминов, М.Хайруллаев, Ф.Сулеймонова, Б.Қосимов, Т.Ширинов ҳам Шарқ Ўйгониш даври ҳақидаги теран фикрларни салмоқли аспарларида баён этган.

Темурйлар Ренессанси – Мусулмон Ренессанси Шарқ тамаддуни тожидаги жавоҳирлардан биро саналиб, уни ўрганишга багишланган базъи тадқиқотлар грататиди.

Шу маънодан, Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2017 йил 19 сентябрда БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясидаги нутқида тарихда биринчи маротаба: “Марказий Осиё Ўйгониш даврининг кўплаб ёрқин намояндадарининг ислом ва жаҳон цивилизацияси юшган бебаҳо ҳиссасини алоҳида қайд этмоқмиз”, деб таъқидлаганини берган.

Марказий Осиё мінтақаси, хусусан, бугунги Ўзбекистон худуди тарихи илм-фан, маданият ва санъатнинг қадимий бешиги сифатида мавжуд бўлиб келган. Бу ҳақда исломга қадар мавжуд манба-ларда ҳам маънотлар кептирилган. Жумладан, “Австо”да ҳам маънавий муҳит, илм-фан ва таълим-тарбия хусусида ўз даври учун илгор ғоялар илари сурилган.

Ўзбекистон ҳудудлари тарихан Буюн ишлаб юйлиниң маркази ва унинг турли тармоқлари кесишиган нутқада жойлашган. Шунинг учун Шарқ ва жаҳоннинг турли мамлакатларидан диний ва динеий билим олиш истагидаги инсонлар ҳамиша Самарқанд, Бухоро, Хоразм, Насаф (Карши), Кеши (Шахрисабз), Тошкент, Фарғона каби кўхна маданият марказларига интилганлар.

Биринчи Шарқ Ўйгониш даври – IX-XII асрларда мінтақасида ўз берган “Мусулмон Ренессанси” хисобланади.

Шарқ Ўйгониш даврида буюк алломалар, қомуси билим соҳиблари, машҳур мутафаккилар етишиб чиқкан. Аниқ фанлар соҳибати Муҳаммад Хоразмий, Абу Бакр Розий, Абу Райхон Беруний, Аҳмад Фарғоний, Умар Ҳәйъәм, Мирзо Улугбек, фалсафа соҳибати Абу Наср Форобий, Ибн Рушд, Муҳаммад Ғазолид, Азизиддин Насафий, тиббий соҳибати Абу Али ибн Сино, тилшуносликда Махмуд Замахшарий, шеъриятда Абу Абдуллоҳ Рудакий, Абулқасим Фирдавсий, Ҳофиз Шерозий, Низомий Ганжавий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, рассомчилида Камолиддин Беҳзод баракали ижод кўнглантади. Уларнинг жаҳоншумул илмий-иқодий каашфётларни умумбашарий тараққиети ривожига мислиси хисса кўшиди.

Иккинчи Шарқ Ўйгониш даври – XIV-XVI асрлардаги иккичи “Темурйлар Ренессанси”dir. Бунда Амир Темур бунёд этган улуг салтанатнинг

ўрни ва аҳамияти бекінеди.

Ҳозирги даврда жаҳонга “хали-хануз ўз таъсирин ўтказаётган ўрта Осиё цивилизацияси асосчиси”, қолаверса, тарихда ҳам ўчмас из қолдирган буюк давлат арбоби, музaffer саркарда, мөхир дипломат, жонқур илм-фан хомийи, буюк бобо-калонимиз Амир Темур асос соглан салтанат ўзига хос салмоқли ўринга ғэдир. “ХV аср таъқидини белгилаб берган буюк сиймо” – Соҳибқорон ва унинг ворислари Туркестон, Хурросон, форс, Озарбайжон ва Араб дунёсида бир ярим асрда яқин хукм сурб, марказлашган салоҳиятли туркий давлат ташкил этганди.

“Туркестоннинг сунянг тогларидан бири” – Амир Темур асос соглан таъмаддун XIV-XVI асрлар Турип тарихининг “олтин даври” – Ўйгониш даврининг алоҳида босқичи “Мусулмон – Ренессанси” (А.Мец), “Шарқ Ўйгониши” (Н.И.Конрад), ҳозирда “Темурийлар Ренессансси” номлари билан жаҳонда эътироф этилди ва тарихи агадий мурханди. Машҳур француз олими Люсъен Керен таъқидлаганидек, “европалик икодорлар” Амир Темур Шарқ Ренессансининг бунёдкори сифатида қадрлайдилар.

XV асрда бугун Соҳибқорон Амир Темур бобо-калонимиз асос соглан ва унинг муносиб авлодлари давом этирган мұхташам салтантар, юртимиза иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийසиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-фан ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-fan ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-fan ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-fan ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-fan ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-fan ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-fan ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур мирази каби мұмтоз шоир ва мутафаккилар майдонига чиқди. Шарағиддин Али Язидий, Мирхонд, Ҳондамир каби тарихчилар, Маҳмуд Музахҳиб, Ка-модиддин Беҳзод сингари мусаввирлар, кўплаб хотат ва созандалар, мусиқашунос ва мөймурларнинг шуҳрати дунёга ёйилган.

Бу даврда шаҳарсозлик, мөймурлик, тасвирий ва амалий санъат, нақошлик, зардўзлик, металлга бадий ишлов бериш, ҳаттотлик, илм-fan ва таълим-тарбия, бадий ижодиёт, китобат санъати ва кутубхона-лици, мусиқашунослик каби соҳаҳар никоҳиятда ривожланган. Туризмийнин, Ренессанснинг тарихида иккичи Ўйгониши, яъни иккичи Ренессанс даврини бошлаб берган. Бу даврда Козизода Румий, Мирзо Улугбек, Гийисиддин Коши, Али Күшчи сингари беназир, олимлар, Лутфий, Саққокли, Ҳофиз

ЭКОЛОГИЯ

Албатта, очиқ майдондаги манзаралы дараҳттар куршовида, ям-яшил ўт-ўланлар бағрида сайр қилиш инсон саломатлыгынинг тикланишида табиии шифо вазифасини ўтайди.

Ўзимиз ўтирган шохга арра тортмайлик

Олимларнинг айтишича, дараҳт баргларидан тараляётган табиии ифорлаш руҳият баҳраманд бүлиб, кайфият күтарилади. Дараҳт танасига сунганд өдамнинг танин кувват олади. Шунинг учун булса керак, ҳаликимиз дараҳтларни руҳ ва вужуд табиби санаиди. Буни қарангки, бир гектар майдондаги арчалар бир кечакундузда 30 килограмм бактерияларни нобуд қиласади. Атроф-мухитта фойдалар учундан майдонларни ишлаб чиқаради. Бир гектар майдондаги дараҳтзор ва бутазорлар эса бир кунда инсон организмига зарари бўлган 220-280 килограмм карбонат ангирид газини ютиб, ўз навбатиди тириклигимиз манбай бўлган шунчак микдордаги кислородни хавога чиқаради. Дараҳтзорлар хаводаги чанг микдорини камайтириб, ер юзидағи об-хавони мубтадиллаштириш ва фильтрлаш вазифасини ҳам бажаради.

Шундай экан, атроф-мухит тозалигини барқарорлаштириша вабиатни муҳофаза қилишда Чирчик шаҳар инспекцияси назорат бўлими инспекторлари томонидан бир катор чора-тадбирлар амалга оширилиб келинаётганда мақтова лойиқ, Ҳусусан, Тошкент вилояти экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш бошқармасининг маҳсус топширигига биноан 1 ва 2 тоифага мансуб атроф-мухитта таъсири мавжуд бўлган объектлар ўрганиб чиқилди. Мутасадидлар билан келишилган ҳолда ташкилий-техник тадбирлар амалга оширилди. Шунингдек, инспекция томонидан Чирчик

шахри ҳудудида экологик вазиятинг барқарорлигини саклаш ва яхшилаш борасида жорий йилнинг 3-чорак ҳолатида 11 та корхонада 37 та ташкилий техникавий тадбирлар ташкил этилди.

Бундан ташқари, Олмалик тог металлургия комбинати акциядорлик жамиятининг Чирчик филиали илмий ишлаб чиқариш бўлими тавсиясига кўра, соҳа мутахассислари чанг тозалаш ускуналарини графин асосида таъмирлаб, сув тизимлари ва исисик сув иситиш тизимида радиотаторларни регистрга алмаштириб чиқиши. 10500 бутасимон ва бошқа дараҳт кўчаллари ҳамда 71789 та кўп ишлар ва мавсумий кўчаллар этилди.

— Ўйл харитасига асосан Чирчик дарёсининг кирғоз бўйи минтақасида ўзбошимчали билан курилган дала ҳорвалилар, майший биноларни кўчириш қосасидан огоҳлаштириш ҳатлари берилиб, бўш қолган майдонда ободонлаштириш ишлари ташкил этилди. Атроф-мухитни беъзтиборлик туфайли ифлосланишига чиқинчонхага айланишига сабаб бўлган фуқаролар учун қоплама тўловлари тизими такомиллаштирилган эди. Жорий йилнинг шу кунига 658 миллион 560 минг сўм маблагъ Тошкент вилояти Экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш бошқармаси жамғарма фондига ўтказиб берилди.

Шунингдек, шаҳар ҳавосининг тозалигини саклаш мақсадида вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК Чирчик шаҳар филиали томо-

нидан 4 та чиқинди йигиш майдони курилиб, фойдаланишига топширилди. Энг муҳими, чиқинди йигиш майдонлари одамлар гавжум яшайдиган масканларда, ахолига кулий қилиб барпо этилди, — дейди Чирчик шаҳар Экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш инспекцияси бошлиги Исломатилла Мамадиёров. — Шаҳар ахоли пунктлари ҳудудларини доимий равишда режа асосида кўкаламзорлаштириш шаҳарсоаликнинг асосий шартларидан бири. Шунинг учун кўчалар атрофидан тарвакайлаб ўтсан дараҳтларга ишлов берилди. Ўй-жой мулкдорлари ширкатлари билан бинолар, аввало, ток кучланишига, қолаверса, ҳудуднинг экологик муҳитига катта таъсир ўтказмоқда. Бир қанча дараҳтлар кесилиб, яшил табият пайхон килиниши эктимолдан холи эмас. Кимнингдир мандиғатини ўйлаб, ишшотларни юкори кучланишилди электр симларнинг ёндан курилишига рухсат берган мутасадидлар наҳотки шунга эътибор беришмаган.

Масалага ечим топиш ҳамда ҳукуматимизнинг соҳага доиркорлари ижросини таъминландаш мақсадида Чирчик шаҳар Экология ва атроф-мухитни

муҳофаза қилиш инспекцияси шаҳардаги мавжуд корхона, ташкилот, умумий ўрта таълим, мактабгача таълим маркази, маҳаллалар ва ўй-жой мулкдорлари ширкатлари ҳудудларидан мавжуд 40 мингдан зиёд дараҳтларни хатповдан ўтказиб, электрон тарзда компютер тизими базасига киритди. Айрим ҳолатларда эса жисмоний ва юридик шахсларнинг белгиланган тартиб-қидаларни билмасликлари маълум бўлиб қолди. Шу кунларда жойларда тушунтириш ва таргигот ишлари олиб борилмоқда.

Айрим шахсларнинг амалдаги қонунни менсимаслиги натижасида яшиллик оламига катта зиён етказиш ишлари ҳали ҳам давом этаётгани ачи-нарли, албатт.

Табаруқ заминимиз жуда саҳий, умид билан сукилган никол албатт, бир куни ўз мевасини беради. Атроф-мухитни озода сақлаш, уни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш эса халикимизга ҳос одан.

Флора ва фаунаи асрарда она табиатга нисбатан ҳукукузарликларни бартаради этишда жамоатчилик назорати ҳам ўта муҳим аҳамиятга эга. Шундай экан, биргалашшиб ўз ўйимизни, бөг-рөгимизни асрайлар. Келажак авлодга мусаффо осмону заминни, обод масканни мерос колдирайлик. Зоро, бу яшил оламинг мусаффо ва озодлиги ҳар биримизнинг экологик маданиятимизга боғлиқидир.

Ҳикматулло КОДИРОВ.

ҚАТРА

Әрталаб барвақт ўйғониб, юз кўлимни ювагч, атрофга разм солдим. Ўйқудан турган акам, укам, синглим даррор ономни ўйқлаб қолади. Ўртаничи акам:

— Ойи менинг сумкам қани? — деса, ичкарида укам ҳархаша қиласди:

— Онам қани? — ўзи ҳар куни шу аҳвол, Укам ўйқудан ўйғонгач уни кийнтира бошлайман. Ҳар на онамга ёрдам, деб. Лекин у мени кийнтиришишга уна-масдан, ономни чақираверади. Онам эса:

— Ҳозир, — деб келип укамни кийнтиради.

Бир пайт дарвоза томонда

дадам кўринди, онамга юзланди ва:

— Онаси, машинанинг калини узатиб юбор, — деди.

Онам эса:

— Ҳозир, — деганча ичкари уйга кириб, машина калитини олип чиқди.

Кейин ҳовли томондан катта акамнинг овози эшилтиди:

— Ойи дазмолланган кўйлагимни тополмаяпман?

Ойим яна:

— Ҳозир, — деди-да, уйга кириб кетди. Бу орада синглим ошхонадан овоз берди.

— Ойи чой ичамизми ўзи, мактабга кеч қолаяпман?

Бу орада яна онамнинг:

— Ҳозир, — деган овози эшилтиди.

Шу топда бир муддат онамни кузатарканман, онам қандай қилиб, ҳамма ишга улгурияпти экан, деб ўйланиб қолдим. Биз болалар эса қаноат қилмай яна

ва яна онамизни ишга үндаймиз.

— Ойи, сочимни ўриб кўйинг...

— Ойи, пойабзалимнинг

Бир вақтнинг ичидаги шунчак иш. Шундай бўлса-да, ойимнинг њеч жаҳли чиқмайди, ноҳози бўлмайди. Қовогини ўймайди. Ҳаммамизни ишга, мактабга, бөгчага кузатди-да, яна рўзгор ташвишлари билан банд бўлади...

Хатирахон ТУРСУНБОЕВА,
Андижон вилояти,
Бўстон туманидаги,
10-сон умумтаълим мактабининг
11-сифат ўқувчи.

ЭЪЛОН

А.Қодирий номидаги Тошкент давлат Маданият институти томонидан Мусаева Зебо Абдумавлоннага 2003 йилда берилган № 107761 рақамли бакалавр дипломи ўйқолганилиги сабаби

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ИБРАТ

Бемор боланинг жажжи қўлларини тутуб, унинг ҳароратини түймок, мурғак жонига шифо топмоқ катта саодат аслида. Бунинг учун, аввало, шифокорда тоза қалб бўлиши керак.

“Менинг ҳаёт элексирим”

Ишим тушиб болалар шифононасига борганимда Фарғона туманиндан Н.Исмоилованинг олти ойлик чақалоги Мұхаммадрамазон қиқилдок, нафас сикилиси, Фарғона шаҳридан М.Абдуллоқовинган 11 ойлик фарзанди Моҳиноза ўтирип фарингит, олтиарни F.Мирзаолимовинган бир ярим ёшпи кичикнотай Абдулғрайз эса ўтирип баронитлаштирилганда. Биринчидан ойлик симптомларини кутилди. Айрим шахсларнинг амалдаги қонунни менсимаслиги натижасида яшиллик оламига катта зиён етказиш ишлари ҳали ҳам давом этаётгани ачи-нарли, албатт.

Табаруқ заминимиз жуда саҳий, умид билан сукилган никол албатт, бир куни ўз мевасини беради. Атроф-мухитни озода сақлаш, уни ободонлаштириш эса халикимизга ҳос одан.

Клара Ким ҳузурига ҳар куни ўнлаб тибий ёрдамга мутхоз болаларни олиб келишиади. У беморга ўтирип, тўғри ташхис ва макбул мифони билан оғриб шифононага келишиган экан. Бугун улар сагфайланган фарзандларни багрига босгачча: "Сиздан миннатдормиз, Клара Андреевна!" — дейишганини ўтишиб, кўнглимда алланчлик хислар уйғонди. Менда у аёл билан яқиндан танишни иштиши пайдо бўлди.

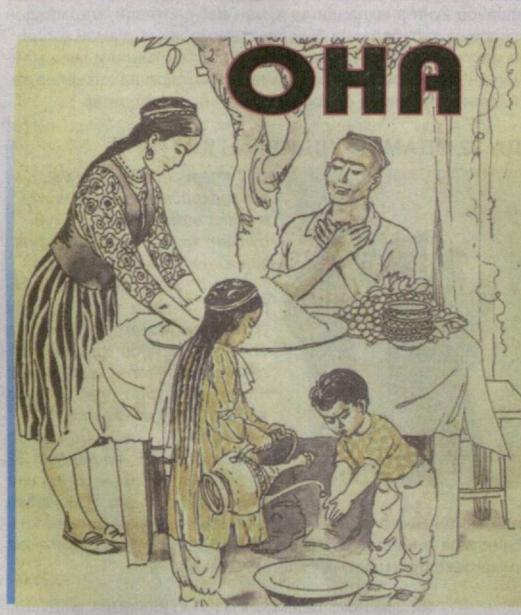
1978 йилда Марказий Осиё тиббиёт институтининг педиатрия иши ўйналишини тамомлаган Клара Ким Маргилон шаҳарга тиббиёт бирлашмаси тасарруфидағи мусасаларда шифокор-педиатр сифатида меҳнат килиб келди. 2000 йилдан эса Республика шошилинч тибий ёрдам иммий маркази Фарғона филиали шошилинч педиатрия бўлимида ишлай бошлаган.

Клара Ким ҳузурига ҳар куни ўнлаб тибий ёрдамга мутхоз болаларни олиб келишиади. У беморга ўтирип, тўғри ташхис ва макбул мифони билан оғриб шифононага келишиган экан. Багрига босгача: "Сиздан миннатдормиз, Клара Андреевна!" — дейишганини ўтишиб, кўнглимда алланчлик хислар уйғонди. Клара Ким табиатан камтар, самимий, мақтога ўч эмас. Унинг меҳнатларини давлатимиз муносиб тақдирларан. У 2019 йилда II-даражали "Соғлом авлод учун" ордени билан муроҷаотланган.

Клара Ким опага ўзбекона удум ва қадриятлар ошени бўлган Маргилон росткамига "она"лик қилид. У ўзбек тиббиёт Байрон гаплашади. Турмуш ўтирип Валерий Ким билан замондошларимиз ҳавас қўлгукли оила қуришаган. Асли корейс фарзанди бўлса-да, кўхна шаҳар "сувини ичган" Клара Ким чинакам ўзбекона ҳаёт тарзини ўзлаштириди, ўғларни Леонид, Андрей ва Александрандрина ҳам узбекона руҳда тарбиялади, уларни марғилонлар сафига кўйиб берди.

Унинг очиқ чехраси, боласевар қалбидаги нақирионлик, шијоат, ҳаётга ва қасбга мухаббат ёниб турди. Клара Андреевнинг ёхатий ифорлари ҳам ўзига хос: "Болаларнинг соглом ва беғубор нигоҳлари учун яшаб, меҳнат қилар эканман, улар менинга ҳаёт элексирим бўлиб қолаверади".

Дилнавоз Қўлдошева,
Фарғона вилояти.

АСЛИНИ САҚЛАГАН НАСЛ ГҮЗАЛДИР

Турсуной Содиқова
нафақат шоира,
таъбир жоиз бўлса,
жамоат арбоби ҳам эди.
У мақсад йўлида
толмайдиган курашчан
аёл эди. Ярим аср
мобайнида
халқимизнинг ҳаётй
муаммолари билан
қоришиб яшади.
Албатта, барча
муаммоларга ечим
топиш мушкул, аммо
эзгу йўлда камарбаста
бўлиш ҳам осон эмас.

Бу куч-кудрат, эҳтирос, курашчан-
лик маънавият фидойиши бўлган
Т. Содиқованинг ички түғёлларида бор
эди. Унинг руҳий исёни ўзини ўзекман
деб хис кылганни азалий қадриятларини
мизни англлаш, ўзликка қайтиш, ўзлини
ардоқлаш ва асраб қолили йўлида омма-
вий сафарбарликка чакирик эди.

“Шеърга симгай қолаётганга ўхшай-
вердим. Бир талай насрин ёзишмаларим
дунёга келди... Гоҳида яна бетоқатлик
бошланади, қоғозга эмас, энди элнинг кў-
зига қараф дардимни айтиб оғлим келади.
Қарабиски, саноги йўқ учрашувлар,
баҳсоли анжуманлар содир бўлади. Маъ-
навият мумосими — менинг конаб турган
ярам, бу дардин айтиб йиглавераман... Сиз тифайли, ҳеч йўқса, бир юрак уйго-
ниб, бир киши яхши кӯчага кирса, армон-
сиз кеттанинг шу-да. Наср элнинг шева-
сида гапиради, ёмғирдад тўклиган дард
пасту баланд ерга бирдад етиб боради.
Одамларга тезроқ етказиш учун ҳам шу
йўлду “йтдим”, дейди шоира.

Бу ижодкорнинг шеърдан қайтдим, дегани эмас, аксинча, шеърияни насрда давом этиридим, дегани эди. Минбарга чиқиб, элнинг кўйига қараф сўз айтиш,
одамларнинг дарду армонини эшитиш;
хатоларни тўғрилаш, муросага чорлаш
унинг ҳаёт тарзига айланди. Неча ўн йил-
лар мобайнида минбарларда айтиган сўз-
лари зое кетмади, ҳаётимни кечмиш-
ларида бўй қўрсатди. Албатта, одам-
ларнинг дардига малҳам булиш жон
фидоликни талаф қилиди. У бу йўлда тўхтаб
қолмади. Ҳа, амалий ишларни моддий раг-
бат учун ҳам қимлмагани рост: “Маънавият
менинг қонаб турган ярам”, деган бир ма-
рифатпарвар, земли шахснинг ҳайқириги, ав-
вало, ўз “яра”сига молҳам излаш будди.

“Агар тингловчиларим, менга орзум-
манд одамлар қошига чиқмасин юрагим-
нинг юки оғирлаштаётандек булади. Гўё
одамларнинг омонати менда қолаётган-
дек ва тезор ғалаларига топшириласам,
хиёнат қолаётгандек бетоқат бўлавера-
ман”, дерди юрак ёриб Т. Содиқова.

Маънавият улашувчилар, эзгу амал-
ларга дебват қилувчилар қадим-қадим-
дан ҳам бўлган. Шуниси қизики, улар
давлат олийгоҳларида ўқимаганлар, кўл-
ларида “Сен нотиқсан, сен воизсан”, деган
диплом, мурхлари бўлмаган. Лекин
ҳалқ билан юзма-из келгандан сўзи, овози
билан ҳаммани қойил қолдиранлар. Бун-
дай дийдор онлар ҳеч вакт беиз кетма-
ган. Турли ҳил турмуш тарзига эга оила-
лар ҳаётига мадданий-маъриғий, ўзгариш
одил қириш нақдадар улуғ касб.

Ўйлаб қоламан, бундай жонли му-
лоқотларда сир бор, сех борга ўхшайди.
Бу ҳаммада ҳам насиб этивермайдиган
илоҳий неъмат. Турсуной Содиқова, ўзи
тақдиди азал деб айтигандек, илоҳий
тұхфа билан танглай күтарилиган ижод-
кор эди. Уни маҳалла-кўй, олийгоҳ та-
лабалари, шаҳар ва қишлоқ аҳолиси,
барча-барча кулоқ қўқмай эшилса, унга
ишионса, сўзлари таъсиридан турмуш тар-
зини янгиласа, яхшиласа ва ҳатто тубдан
ўзгартирса, бу воизага берилган илоҳий
кудрат бўлмай, нима ахир?

У минбарга көз кўтариб чиқмас, қозоз-
дан ўқиб, мазруза кимасидан. У учрашувга
ийғилган жамоа руҳиятидан, касб-кори, ўр-
тага ташланыёттан мумаммолардан келиб
чиқиб сұхбати бошлап юбораверади.

Турсуной Содиқова Андикон телеви-
дениесида узоқ йиллар “Оналар сўзи —
ҳижматининг ўзи”, деган жонни кўрсатуни,
шу билан бирга, “Оила илми” номли уз-
луксиз жонли мулодотни ҳам олиб борди.
У 90 дақиқа давом этар, 90 дақиқада 90
та савол, 90 хил саволга 90 та жавоб...
Бу мўъжиза янглиг ҳақиқатда яна ва яна
илоҳий кудрат борлигини кўраман.

У 73 йиллик умри давомида ярим асрли
воизлик мақомидаги кўрган-ке-
чиргандар, айтиган-айтганлар, ор-
зу-армонлари, дўсту-бирордлар, мин-
барларда айтиб-айтиб “кабутар янглиг ос-
монда ҳарб уриб лаззатланнанлар”, ширин
тўлғоллари билитган кўплиллари орқали ҳа-
мон булбулдек хониши қўлиб тирибди.

“Одамларнинг ички дунёсига кирга-
ним ва уларнинг мумаммолари билан ошно
булеман сайдин маънавият оламида қи-
ладиган ишларимиз ҳали жуда кўп эка-
нига ишонч ҳосил қўлдим”, дега овоз бе-
рётганга ўхшайди олима.

“Аслини сақлаган насл гўзалдир”, дея
кўп таъкидларди воязимиз. Ижодкор
наслимиз қайғусига нега тушиб қолди,
нега бу борада ҳалқ орасида маънавий
сабоқлар заруз деган фикротни шиорга
айлантириди. Ба бу шиор ижроси учун у
жуда шоҳди, унинг пешқадамларидан
бирағи айланди. Ҳа, ижодкор келажаги
саҳрова айланни арафасидаги маънавий
меросимни бўлмиш миллати қадри-
ятларининг йўқолиб кетаётганидан
қайғуда эди.

Т. Содиқова қадриятларни тиклашни
— Ватанимизни, миллатимизни тиклаш,
асраб қолиши, ривожлантириш, деб билди.

Биз янги авлондни ўзлини англана
руҳида тарбиялай олсаккина, 70 йиллик
мустабид тузумда ажралб қолишимизни
бирақ қолган аслимизга қайта оламиш,
деган виждан амри ижодкорни тинч кўй-
мади. У туритимиз ўйлаб қирик сафарга
отланди. Бу сафар узоқ давом этиди. У мул-
қотлардан, тоғтишувлардан маънавий
мешенни ўйлаб қирик сафарга отланди.
Бу сафар узоқ давом этиди. У мул-
қотлардан, тоғтишувлардан маънавий
мешенни ўйлаб қирик сафарга отланди.

Бозадан қандай китоб ўқиётани, дўсту
ўртоқларни кимлар, келажакда ким бўл-
моқчи, қайси қасбни эгалламоқчи экани
билин қизиқкан, ёрдам қўлни чўзган,
маслаҳатини аямаган отани бола қадри-
ята етмайдими? Етади албатта! Лекин
биз отанлар ота-оналигини энг месули-
ятли бу жихатига ҳамиша ҳам ётибор қарат-
майди! Баъзан бу ҳаётда яшашдан катта
мурод-мақсадларимиз олдида ҳеч нарса
эмас ўйлайди. Йўл-йўлакай тушатса ҳам
тузатмаса ҳам бўлавердиган масалада деб
қараймиз. Бизнинг хатоимиз ҳам шунда.

“Вакт кетялти, отажон! Умр ўтлапти,
отажон! Болалар ўсяпти, вояга етапти,
отажон! Фарзандларинида отажони
билин ўтланан кунларидан қандай хоти-
ралар кетялти? Бу ҳақда ўйлаб кўрган-
мисиз?... Ота-оналини ўйлаб кўрган-
мисиз, уларни бўғ сайдига, кўргичко таёти
томошаларига олиб борганинг эслай-
сизми”, деб саволга тутади яна. Баъзи ўзига
бино кўйган эркак: “Олганим бокаман, ҳеч
нарсага зориқтимайман, деб эрта кетиб,
ишидан кеч қайтас, мендан сизга яна
нума қерак!?” — деса-да, фарзандларимиз
корни тўк бўлса-да, маънан бойимас экан-
лар, бошаси бекор. Улар еган қази-карта-
ларини ҳам, китян шойдатлашларни, ким-
хобларини ҳам унутишлари мумкин. Лекин
отан билан мулокот — ота билан дардла-
шиш, ота билан сирлашши, тошга ўйб
ёзилган дуо калом мисол, бола қалбини
машъалади бир умр ётишиб туради.

“Олга ўзига ташвишини ўзига ташвишини
билин мулокот — ота билан дардла-
шиш, ота билан сирлашши, тошга ўйб
ёзилган дуо калом мисол, бола қалбини
машъалади бир умр ётишиб туради.

“Ола илми! Ола илми — эр-хотин,
фарзандлардан иборат кичин, бир жони,
турсунойни бу мавзуга янада кенгрок
карайди. Ўзбекимга хос ҳаётимизниң,
турмушимизниң минг бир жабхаларидан
билин минг бир ҳикмат топади. Ба би
билин илмининг кенг оламига бизни
етаклаб кетади. Биз билган ба билма-
ган ба сири, синоатли дунёнинг ба-
ланда-паст, ўнқир-чўнқир, гоҳида гаштили,
гоҳида гашни кечинмалари устидаги
унинг ташбехларини инсон руҳиятини
англаш бобидаги илмий, олимона таҳ-
дитимизниң ўзи”, деганинг ҳаётимизни
халқимизниң ҳаётимизниң ўзи, деганинг
ҳаётимизниң ўзи, деганинг ҳаётимизниң ўзи.

“Ола илми! Ола илми — эр-хотин,
фарзандлардан иборат кичин, бир жони,
турсунойни бу мавзуга янада кенгрок
карайди. Ўзбекимга хос ҳаётимизниң,
турмушимизниң минг бир жабхаларидан
билин минг бир ҳикмат топади. Ба би
билин илмининг кенг оламига бизни
етаклаб кетади. Биз билган ба билма-
ган ба сири, синоатли дунёнинг ба-
ланда-паст, ўнқир-чўнқир, гоҳида гаштили,
гоҳида гашни кечинмалари устидаги
унинг ташбехларини инсон руҳиятини
англаш бобидаги илмий, олимона таҳ-
дитимизниң ўзи”, деганинг ҳаётимизни
халқимизниң ҳаётимизниң ўзи, деганинг
ҳаётимизниң ўзи, деганинг ҳаётимизниң ўзи.

“Ола илми! Ола илми — эр-хотин,
фарзандлардан иборат кичин, бир жони,
турсунойни бу мавзуга янада кенгрок
карайди. Ўзбекимга хос ҳаётимизниң,
турмушимизниң минг бир жабхаларидан
билин минг бир ҳикмат топади. Ба би
билин илмининг кенг оламига бизни
етаклаб кетади. Биз билган ба билма-
ган ба сири, синоатли дунёнинг ба-
ланда-паст, ўнқир-чўнқир, гоҳида гаштили,
гоҳида гашни кечинмалари устидаги
унинг ташбехларини инсон руҳиятини
англаш бобидаги илмий, олимона таҳ-
дитимизниң ўзи”, деганинг ҳаётимизни
халқимизниң ҳаётимизниң ўзи, деганинг
ҳаётимизниң ўзи, деганинг ҳаётимизниң ўзи.

“Ола илми! Ола илми — эр-хотин,
фарзандлардан иборат кичин, бир жони,
турсунойни бу мавзуга янада кенгрок
карайди. Ўзбекимга хос ҳаётимизниң,
турмушимизниң минг бир жабхаларидан
билин минг бир ҳикмат топади. Ба би
билин илмининг кенг оламига бизни
етаклаб кетади. Биз билган ба билма-
ган ба сири, синоатли дунёнинг ба-
ланда-паст, ўнқир-чўнқир, гоҳида гаштили,
гоҳида гашни кечинмалари устидаги
унинг ташбехларини инсон руҳиятини
англаш бобидаги илмий, олимона таҳ-
дитимизниң ўзи”, деганинг ҳаётимизни
халқимизниң ҳаётимизниң ўзи, деганинг
ҳаётимизниң ўзи, деганинг ҳаётимизниң ўзи.

“Ола илми! Ола илми — эр-хотин,
фарзандлардан иборат кичин, бир жони,
турсунойни бу мавзуга янада кенгрок
карайди. Ўзбекимга хос ҳаётимизниң,
турмушимизниң минг бир жабхаларидан
билин минг бир ҳикмат топади. Ба би
билин илмининг кенг оламига бизни
етаклаб кетади. Биз билган ба билма-
ган ба сири, синоатли дунёнинг ба-
ланда-паст, ўнқир-чўнқир, гоҳида гаштили,
гоҳида гашни кечинмалари устидаги
унинг ташбехларини инсон руҳиятини
англаш бобидаги илмий, олимона таҳ-
дитимизниң ўзи”, деганинг ҳаётимизни
халқимизниң ҳаётимизниң ўзи, деганинг
ҳаётимизниң ўзи, деганинг ҳаётимизниң ўзи.

“Ола илми! Ола илми — эр-хотин,
фарзандлардан иборат кичин, бир жони,
турсунойни бу мавзуга янада кенгрок
карайди. Ўзбекимга хос ҳаётимизниң,
турмушимизниң минг бир жабхаларидан
билин минг бир ҳикмат топади. Ба би
билин илмининг кенг оламига бизни
етаклаб кетади. Биз билган ба билма-
ган ба сири, синоатли дунёнинг ба-
ланда-паст, ўнқир-чўнқир, гоҳида гаштили,
гоҳида гашни кечинмалари устидаги
унинг ташбехларини инсон руҳиятини
англаш бобидаги илмий, олимона таҳ-
дитимизниң ўзи”, деганинг ҳаётимизни
халқимизниң ҳаётимизниң ўзи, деганинг
ҳаётимизниң ўзи, деганинг ҳаётимизниң ўзи.

* Бугунги аёл эридан бир қадам ил-
гарилаб кетди. Эрдан илгарилаб кетиши
эса бинзининг миллат аёлниг ҳеч қачон
роҳат багишламаган. Биз доим отаси-
нинг бўйини кўрсатиб туриб, бола тар-
биятни кетди...

* Кайси эркак олга кетаётган бўлса,
гайрат-шилоатда, ихтиода ва та-
ракқиётда бўлса, билкин аёлниг
акли...

* Аёлни ортиг юртнинг миллати ортиг,
аёлниг ўсик юртнинг миллати носоғидир.

* Кўёш аспида икита! Бири қўкда,
бири саза Заминдаги аёл.

* Сабр аёлдан, кочириш аёлдан,
фарзанд берини аёлдан, тарбия
миллатнинг келажаги аёлдан, деб
унга иккни баробар чўзид тур-
ган эр, фарзанд, жамоа, давронд
хижолат чекиши керак...

Юқоридаги ташбехлар ўзбек аёлни

САНЪАТ

"Шеърда ҳикмат, сўзда сехр бор", дейшишади. Дарҳақиқат, сўз сехри куй-қўшиқ оҳангида кўнгилдан макон топади. Беихтиёр тилга кўчади, киши ошуфтаҳол хиргой кила бошлайди.

Бироқ сўзда сехр бўлмаса-чи, у оддий, жўн, маънинесиз гапдан тузилган жумла бўлса-чи, бундай ашупа айтадиганларга фақат ачиниш керак, холос... Балки шундан, барчаа бирдек манзур бўлладиган қўшиқ яратиш, одамлар қалбига кириб бориш ҳамма санъаткорларга ҳам наисбет этавермайди...

Буғунги сұхбатдошимиз, таъбир жоиз бўлса, санъатнинг "козонида қайнаб", ўзининг ўналиши, сўзи овозига эга, мумтоз қўшиқлар қатори қадим Сурхон баҳшиларининг айтимларини замонавий эстрадага олиб кирган санъаткор, Ўзбекистон ва Қорақалпогистон ҳалқ артисти Маҳмуд НАМОЗОВ бўлди.

МАҲМУД НАМОЗОВ: “БИРОР НАШРГА ОБУНА БЎЛГАНМАН, ДЕЯ ОЛМАЙМАН...”

— Айтишларича, Ўзбекистон ҳалқ баҳшиси Шоберди баҳшидан фольклор санъати сирларини ўрганинг экансиз, демак, сизда баҳшичиликка қизиши кучли бўлган. Бу дурдона санъатни эстрадага олиб кириши фикри кимдан чиқкан?

— Баҳшичиклар анча ноёб, дурдона санъат тури ҳисобланади. Менда ўша пайтлардада бир кур унтилтиб борадётган бу санъатни яна жонлантириш, халқимизга етказиш учун уни замонавий эстрадага олиб кириш истаги болаликдан шаклланган.

Бирор баҳшичиклар сир-асрорларини Шоберди баҳшидан эмас, аksинча, устоз Қодир баҳшидан ўрганинг. Аддасмас, 1985-1986 йиллар, энди саҳнага чиқиб келаётган пайтларим эди, бир тўйда Қодир баҳши билан бирга хизмат қилишига тўғри келиб қолган.

Тўй аввалида ёшлар устознинг биринки термаларини яхши кабул қилишмади, биласиз, ёшлар шўхчан куй-қўшиклиарга ишишибоз бўлишиади. Устозга қандай "ёрдам берсак экан", деб бироз хижолат чекиб, бир бурчада тириб қолдик. Сўнг "Гулдана", "Дўймидар" терма кўшиклиарни жўр бўлиб қўшилди. Аввалига устоз билаларга ажабсиниб қараб қўйди, аммо кўйлашда давом эта-вергандар.

Жўр овозда кўйлаганларимизни ёшлар зўр қабул қилиши, ҳатто даврага чиқиб, рағса тушуб кетиши. Бу устозга ҳам матьқул келди чоги, тўй яхнанлангичча шу аззодла кўшилди.

Шундан сўнг, репертуаримизга Қодир баҳши ва бошқа устоз баҳшиларнинг айрим термаларини киритдик. Замонавий тусда сайдер бердик.

Интервьюларингизнинг биринида "Санъаткор ёки ижодкорга ота-онанинг энг катта хизмати, болалиг чорги эркинлик бершишидир. Ота-онам менга ана шундай эркинликни бера олишиган", деган фикрларни айтган экансиз. Бузун сизга берилган эркинликдан тўғри фойдалана олдим, деб оласизми? Демокчиман, шу касбни танлаганингиздан афсус чеккан пайтларингиз бўлганими?

— Биласизм, фарзанд бўз турпоқка қадалган навниҳолдек гап. Унинг тўғри униб-ўсиши, артофуни чакири-

канаклар ўраб олмаслиги, то жамиятда ўзин тутуб олмагунча бобон — ота-оналаримиз парваришлаб, кўллаб туришиади.

Ота-онам мактаб давримдан бошлаб менга керакли шарт-шароитларни яратиб берди қизишишим, санъатни бўлган иштиёқимни синдириб қўймай, авайлаб ўтириши.

Бешинчи ё оптинчи синфда ўқиб кирган кезларим Деновдан 150 километр ўзига жойлашган Терми шахрига учтўр кунлаб, баъзан ҳафталаб концертлар, танловлар, фестивалларни ўтказиш учун жўнбаб кеташ эди. Улар эса ҳеч қандай қаршиликсиз, ҳар қандай шароитда ҳам кўллаб-кувватлаб, ортимдан оқ ўйл қатол, қишлоқдан чиқиб кетганимни кузашиб кўярди.

Кўшиғимизда кичинчи ансамбл бўларди. Ёз ойлари таътила таътила чиқа-нимда шу ансамблга репитиция қатнидик. Одатда концерта тайёрларик ойлаб давом этади. Қизиги, ҳар куни тушилки маҳали ўзим тенкүр ўнга кийи болаларни ўнгимага бошлаб келардим. Чунки, ансамблдаги опалар қизларни, акалар биздан кattаларни олиб кетарди. Мен ҳам ҳеч иккисинамен тенкўларимни етаклаганча ўйимизга жўнардими.

Тасавур қилинг, бир ой, яна ҳар куни ўнлаб болалар сизнинг ўйнингизда меҳмон бўлса (кулади). Отам-онам бирор марта: "Сен нега буларни бошлаб келаверсан, бўлди, тўхтат", дегамаг. Ҳар гал келганимизда нима топиши, опдимизга қўшишади. Болал келажакда катта санъаткор бўлди, майли, шупар билан бир даврада юрибди, деб ўйлашган бўлсалар керак.

Бундан ташкири, мусика асбобларини сотиб олиш доим ҳам ҳамёнбоб шакларемаган. Айниқса, кишишоқда қорақозони амал-тақал қилиб қайнатида оиласлар учун жуда мушкул эди. Отам-онам ўзлари емай-ичмай тўплаган пулларига мен учун мусика асбобларини сотиб олишиб, тенгшошларни олдида кам бўлмаслигими айтишарди.

— Маҳмуд Намозовнинг 12 йил давомида мактабда мусика фанидан дарс берганидан хабаримиз бор. Тўғри, ҳалиқимиз санъатни ўта қадрлайдиган халқ, айниқса, мумтоз санъатни бўлиши бўлши осон. Айтинг-чи, ўқи-

тумчиликни нега ташлагансиз? Матоши кам бўлгани учунни?

— Низомийномидаги педагогика институтининг бошлангич мусика таълими йўналишини тамомлаб, қўшиғимизга ўқитувчи бўлиб ишга келдим. Қишлоқда ташкил этилган ансамблда биринни мусика раҳбари, кейинчалик бадийи шартар бўлиб ишладим. Мактабда дарс берган пайтларимни яхши хотиралар билан эслайман. Мусика ўқитувчиси бўлсанам-да, мактабда обрўйим жуда баланд эди. Ҳар ийли ўқувчиликларим туман, вилоят, республика олимпиадалари, мусика фестивалларни юқори ўрнларни олишиади.

Шунинг учунни, бизнинг мактабнинг, айниқса мусика, санъат соҳасиди, колган мактабларга нисбатан нуғузда анчанинг баланд юрарди. Ўқитувчилик касбим сабаб бевосита пойтакта келишинга шароит түғифид. Балки, тақдир деганларни шу бўлса керак. Нимадигар ёришиш учун нимадандир воз кечиш азалишига ўзгармас жараён.

Этимол, ўша пайтлари пойтакта келиб, ўз устимда ишлаб, устозлардан керакли маслаҳатларни олмаганимда, санъатни козондан тобланмаганимда буғун ҳамма танинган Маҳмуд Номозов бўлпосад эдим, назаридим.

— 1991 йилда Ботир Зокиров хотирасига багишлаб ўтказилган замонавий қўшиклиар танловида эстрада ўйналишида айтган "Бахшиёна" қўшиғингизни ўтирофга лойиқ кўрилиб, мукофотга сазовор бўлган ёдинига. Бу ёркун истеътоддод сабабданмиди ё яневлика ўтибор туфафайли? Ўзингиз нима деб ўйлайсиз?

— Буни яневлика ўтибор, деб би-ламан. Республика танловида чекка қишлоқдан келиб, қатнашади, иккинчи ўринини олиш мен учун катта мувafferфакият эди. Шу билан биргалинида, "Ялла" ансамбли ва устоз Фаррух Зокировнинг ўтирофига сазовор бўлиши осон эмасда, тўғримиз?

— Аммо иштади, кейжуда қадрлайди, ўзозлайди. Бу табии. Муҳаббат дегандага факат аёл қишишига шароит түғифид. Балки, тақдир деганларни шу бўлса керак. Биласизми, мен муҳаббатни сиз изҳодкорни бамисоли сўниб қолган шамага ўхшатаман.

— Одам борки, умри давомидида бир марта бўлса ҳам болалигига қайтишига келади. Сизда ҳам шундай ҳолат бўлганими? Адаб болаликка қайтиши сизга наисбет этса, қайси сабабни ташлаган бўлардини?

— Эшишшишимизча, мактаб даерида

ростида айттишади.

— О, бу дунёда болаликни кайтишини истамаган одам бормикин ўзи...

Аммо бу имкониз орзу. Романтик ҳаётдан ишларни кеттанди, шунинг ахлатида вужудин титраб, кўз ўнгимда Сурхониминг бепоён далалари, ўзим тигулиб ўтсан кишишониминг чанг қўчалари, маҳалла болалари билан сурвлар ортидан чопганимиз, кўллабири ўйнаб, уюқни олиб қочиб, галабалик нацидасини сурган акаларимиз, ўнинг бир четида ўз баргига бутун олган тафтини яширган тандирдан узилаётган ширмийонлар хәлларини чулаган.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё рассом бўламан, ё қўшиқи, дердим синфдошларим. Бироқ на-сабабимизни яратган эндишада оиласлар учун жуда мушкул эди. Шу билан ташкирига эга одамман, десам мактанишга ўййамиз.

Ха рост, мактабда ўқиб юрган кезларимни кайтишини расмлар чизардим. Келажакда ё